

Samspel mellan förskollärare och de yngsta flerspråkiga barnen i Norden: en litteraturöversikt

Tänkt målgrupp: Förskollärare, lärare och lärarstudenter

Nyckelord: Samspel; Förskollärare; yngsta flerspråkiga barn

Soodabeh Einharjar

soodabeh.einharjar@ju.se

Högskolan för Lärande och Kommunikation

Inledning

Flerspråkighet är en central del av den svenska förskolan. Enligt Rikshandboken för barnhälsovård har cirka 30 % av barnen i förskolan ett annat modersmål än svenska (BHV Nayeib, 2019). Många av dessa barn lär sig det svenska språket i förskolan, och språkutvecklingen utgör en viktig grund för deras framtida utbildning och yrkesliv. Det finns ett flertal studier som undersöker språkutvecklingen hos flerspråkiga barn i förskolan. Skolverkets webbplats presenterar dessutom olika språkutvecklande arbetssätt för pedagoger (Skolverket, 2025). Nilfyr et al. (2021, 2022) beskriver att barns språkutveckling sker genom både verbala och icke-verbala former av samspel. Relationer i förskolan är dynamiska och omformas i varje möte mellan individer (Aspelin, 2025; Aspelin & Persson, 2011; Nilfyr, 2023). Det är därför angeläget att studera det verbala och icke-verbala samspelet mellan förskollärare och de yngsta flerspråkiga barnen. Denna studie undersöker hur detta samspel har beskrivits i tidigare forskning.

Syfte/forskningsfrågor

Syftet med denna litteraturstudie är att kartlägga forskningsläget inom förskolepedagogik och barnomsorg när det gäller samspelet mellan förskollärare och de yngsta flerspråkiga barnen i förskolan i de nordiska länderna. Forskningsfrågorna är:

1. Vilka kunskapsluckor finns i litteraturen om samspelet mellan förskollärare och de yngsta flerspråkiga barnen?
2. I vilka situationer har förskollärares samspel med dessa barn studerats?
3. På vilka sätt har förskollärares förmåga att skapa relationer undersökts?

Metod alternativt tillvägagångssätt

För att besvara forskningsfrågorna genomförs en scoping review. För att öka studiens relevans inkluderas pedagogiska, utbildningsvetenskapliga och psykologiska perspektiv. Sökstrategin omfattar tre huvudkomponenter:

- Population: förskollärare
- Koncept: samspel med de yngsta flerspråkiga barnen
- Kontext: tidig barndomsutbildning

Resultat eller preliminära resultat

Efter borttagning av dubletter återstod 893 artiklar av initialt 1138. Efter titel- och abstraktgranskning kvarstod 59 studier. Den preliminära fulltextgranskningen visar att nordiska studier om flerspråkighet ofta undersöker interkulturella perspektiv i relation till vårdnadshavare. Flera studier behandlar språkutvecklande arbetssätt som förskollärare använder, medan andra belyser hur digitala verktyg används för att stödja språkutveckling hos flerspråkiga barn och för att underlätta interaktioner med vårdnadshavare.

Referenser

- Aspelin, J. (2025). *Samspel och relationer i pedagogisk praktik : mikrostudier i skola, förskola och högre utbildning* (Första upplagan ed.). Gleerups.
- Aspelin, J., & Persson, S. (2011). *Om relationell pedagogik* (1. uppl. ed.). Gleerup.
- BHV Nayeb, L. (2019). *Flerspråkiga barn*. Retrieved from https://www.rikshandboken-bhv.se/halsobesok/utvecklingsuppfoljning/kommunikativ-utveckling/flersprakiga-barn?utm_source=chatgpt.com
- Nilfyr, K. (2023). *Interaktionsmönster, social anpassning och emotioner i förskolan*
- Nilfyr, K., Aspelin, J., & Lantz-Andersson, A. (2021). Teacher–Child Interaction in a Goal-Oriented Preschool Context: A Micro-Analytical Study. *Education Sciences*, 11(11), 692. <https://doi.org/10.3390/educsci11110692>
- Nilfyr, K., Aspelin, J., & Lantz-Andersson, A. (2022). To conform or not to conform: An in-depth analysis of teacher–child interaction and the role of emotions in social adaptation in preschool. *Journal of early childhood research : ECR*, 20(3), 383-396. <https://doi.org/10.1177/1476718X221087073>
- Skolverket. (2025). *Flerspråkighet i förskolan*. Retrieved from <https://www.skolverket.se/kompetensutveckling/stod-i-arbetet/flersprakighet-i-forskolan>